

I Podhalańska Wystawa Bydła Polskiego Czerwonego w Maruszynie

Kazimierz Żukowski, Jan Antoń

Podhalanom należą się gratulacje. Wytrwałym dążeniem do pokazania własnego dorobku hodowlanego na swoim terenie osiągnęli w pełni swój cel, przedstawiając doborowy materiał bydła mlecznego i owiec. Znaczny udział mają w tym także hodowcy z innych jeszcze podgórskich obszarów Małopolski – z powiatów: limanowskiego, gorlickiego, nowosądeckiego, bocheńskiego, myślenickiego. Z tych terenów pochodziło 44% pokazanych na wystawie zwierząt.

Wystawa odbyła się w Maruszynie, w gminie Szaflary w dniach 29–30 maja 2010. Honorowy patronat nad nią objęli Marek Sawicki, Minister RiRW i Marek Nawara, Marszałek województwa małopolskiego. Wystawa ta, odbywająca się w gminie Szaflary po raz pierwszy od 1935 r., wzbudziła żywe zainteresowanie okolicznych rolników. Została usytuowana na skłonie z malowniczym widokiem na łańcuch Tatr Wysokich i Zachodnich.

Spośród zaproszonych gości obecni byli m. in.: Elżbieta Sawicka, naczelnik w MRiRW, Leszek Hądzlik, prezydent Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka wraz z członkami Zarządu Federacji, Jędrzej Krupiński, dyrektor Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego z osobami towarzyszącymi, Jacek Andrzej Wąsowicz, prezes Krajowego Związku Hodowców Czerwonego Bydła Polskiego z siedzibą w Jodłowniku, Jarosław Jędraszczyk, wiceprezes Małopolskiego Centrum Biotechniki w Krasnem, Marek Kwiatkowski, dyrektor Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Karniowicach.

Inicjatorem wystawy był Zbigniew Młyński, prezes Małopolskiego Towarzystwa Hodowców Bydła w Krakowie, z siedzibą w Zabierzowie¹. Do jej zorganizowania od lat dążył również Wojciech Gubała, zasłużony hodowca bydła polskiego czerwonego, posiada-

jący oborę od 80 lat objętą oceną wartości użytkowej bydła.

Przygotowanie i organizacja wystawy wraz z wyborem zwierząt należały do krakowskiego Przedstawicielstwa i Biura PFHBiPM w Zabierzowie oraz Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz w Nowym Targu. Urządzeniem wystawy w Maruszynie zajął się Stanisław Ślimak, wójt gminy Szaflary, zapewniając jej lokalizację i wyposażenie, a także atrakcyjną oprawę artystyczną – występy góralskiego zespołu „Skalni” i kabaretu „Truteń”, jak również nagłośnienie imprezy i lokalną reklamę.

Małopolska Izba Rolnicza zorganizowała podczas wystawy panel dyskusyjny na temat przyszłości produkcji mleka. Koszty zorganizowania wystawy pokryto głównie ze środków przyznanych z Funduszu Promocji Mleka. Do urzędzenia jej przyczynili się ponadto sponsorzy, wśród których wyróżnili się Podhalański Zakład Produkcyjny w Zakopanem Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita”, a także wójtowie ościennych gmin, którzy dla własnych hodowców ufundowali nagrody rzeczowe.

Funkcję komisarza wystawy pełnił prof. Jan Trela z Instytutu Zootechniki PIB. Sędzią głównym był Roman Januszewski, krajowy koordynator oceny typu i budowy bydła z ramienia PFHBiPM, a asystentami sędziego – Teresa Piechowska, dyrektor Działu Hodowli PFHBiPM i Kazimierz Żukowski.

Organizatorzy słusznie uznali za wskazane pokazanie na regionalnej wystawie także innych ras bydła mlecznego, hodowanych na obszarze gór i pogórza karpackiego oraz górskich ras owiec. Stąd na I Podhalańskiej Wysta-

¹ MTHB powstało w roku 1991, a w jego strukturze utworzono Sekcję Hodowli Bydła Polskiego Czerwonego.

wie hodowlanej 40 hodowców bydła przedstawiło: 41 krów i 6 jałowic cielných rasy polskiej czerwonej, 5 krów rasy polskiej czerwono-białej i 7 krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej. Pięciu hodowców owiec przedstawiło 2 tryki i 3 maciorki polskiej owcy górskiej, 2 tryki i 3 maciorki polskiej owcy górskiej odmiany barwnej, 2 tryki i 3 maciorki rasy cakiel podhalański.

Jako najlepsze pod względem budowy i typu komisja sędziowska wybrała następujące zwierzęta:

czempionki (a) i wiceczempionki (b)

w rasie polskiej czerwonej:

- **jałowice cielne**
 - (a) Cześnia, nr kat. 3, hodowli Stanisława Liszki z Porąbki
 - (b) Luba, nr kat. 2, hodowli Stanisława Kozy ze Stróży
- **krowy pierwiastki po ojcach z programu ochrony zasobów genetycznych bydła rasy pc**
 - (a) Poziomka, nr kat. 20, hodowli Marii Zdybał z Tarnawy
 - (b) Bliska, nr kat. 16, hodowli Henryka Kulpy ze Słopnic
- **krowy pierwiastki po ojcach z programu doskonalenia rasy**
 - a) Wiśnia, nr kat. 30, hodowli Tadeusza Szymusiaka z Załucznego
 - b) Akacja, nr kat. 28, hodowli Stanisława Stramy z Maruszyny
- **krowy w II i III laktacji**
 - a) Bika, nr kat. 46, hodowli Jana Solarczyka z Wróblówki
 - b) Lalka, nr kat. 31, hodowli Krzysztofa Bartoszka z Maruszyny
- **krowy w IV i V laktacji**
 - a) Miła, nr kat. 61, hodowli Józefa Lei z Podczerwonego
 - b) Biedronka, nr kat. 63, hodowli Stanisława Liszki z Porąbki

- **krowy w VI i wyższych laktacjach**

- a) Malina, nr kat. 76, hodowli Marii Kopeć z Gronkowa
- b) Warka, nr kat. 82, hodowli Jana Stasika z Mochnaczkii Wyżnej

w rasie polskiej czerwono-białej:

- a) Brzoza, nr kat. 86, hodowli Stanisława Kozy ze Stróży
- b) Łatka, nr kat. 85, hodowli Pawła Buły z Morawczyny

w rasie polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej:

- a) Jodła, nr kat. 104, hodowli Stanisława Zająca z Działu
- b) Kalina, nr kat. 93, hodowli Pawła Buły z Morawczyny

Superczempionat I Podhalańskiej Wystawy Bydła Polskiego Czerwonego zdobyła krowa w II laktacji BIKA PL005123574377 G, pochodząca ze stada Jana Solarczyka, czołowego, od dziesiątków lat, hodowcy bydła na Podhalu.

Organizatorzy wystawy nadali należny wyraz znaczeniu, jakie ma w chowie bydła mlecznego możliwość długoletniego użytkowania krowy, nagradzając także seniorkę – siedemnastoletnią, będącą w XV laktacji krowę MEWKA PL005004389540 GRWW z obory Grzegorza Stalmacha ze Zbydniowa. Jej hodowcę wyróżniono pucharem ufundowanym przez dyrektora Terenowego Oddziału Agencji Rynku Rolnego w Krakowie za posiadanie krowy o najwyższej spośród pokazanych zwierząt życiowej wydajności mleka. Puchar wręczyła wicedyrektor Oddziału Dagmara Białek.

Spośród krów objętych programem ochrony zasobów genetycznych bydła rasy pc za najlepszą uznano czempionkę krów senierek – MALINĘ PL005004373532 W, z obory Marii Kopeć z Gronkowa. Wyróżniono tę krowę wstęgą honorową.

Opisy gospodarstw, z których pochodzą eksponowane w Maruszynie zwierzęta, zostały podane w katalogu wystawy, opracowanym przez Małgorzatę Szotę i Wojciecha Rasińskiego z krakowskiego Przedstawicielstwa PFHBiPM.

Od lewej: Prezydent PFHBiPM Leszek Hądzlik, Prezes MTHB Zbigniew Młyński, Wójt Gminy Szaflary Stanisław Ślimak, Hodowca Franciszek Stoch (Załączne)

Sędzia główny, Roman Januszewski (w środku) oraz asystenci: Kazimierz Żukowski (z lewej) i Teresa Piechowska (z prawej)

W katalogu zamieszczono także słowa wstępne autorstwa Stanisława Ślimaka i Zbigniewa Młyńskiego oraz informację o działalności hodowlanej Regionalnego Związku Hodowli Owiec i Kóz w Nowym Targu, zwłaszcza o prowadzonej ocenie wartości użytkowej 8800 owiec siedmiu ras i 6500 owiec pięciu ras rodzimych objętych programem ochrony zasobów genetycznych.

Rasa polska czerwona

Rasa polska czerwona, stanowiąca w czasie dwudziestolecia międzywojennego około 25% krajowego pogłowia bydła (łącznie z kresami wschodnimi; na Ukrainie Zachodniej nadal jest hodowana pod nazwą rasy czerwonej polskiej), stała się rasą lokalną, hodowaną w południowej Małopolsce i w rozproszonych oborach na terenie kilku województw, zwłaszcza na Podlasiu i Mazurach. Przyczyną tej radykalnej redukcji pogłowia bydła tej rasy stała się nie tylko administracyjna decyzja (w latach 70. XX w.), ograniczająca tzw. rejonizację tej rasy do terenów południowej Małopolski, lecz przede wszystkim – podobnie jak to ma miejsce również dzisiaj – przewaga ras: czerwono-białej, a zwłaszcza czarno-białej nad naszym bydłem rodzimym pod względem wydajności mlecznej oraz zdolności do opasania młodego bydła, a zatem w sumie – lepszej efektywności ekonomicznej.

Pogłowie bydła pc maleje, o czym świadczą dane Małopolskiego Centrum Biotechniki w Krasnem, wykazujące zmniejszoną w 2009 r. liczbę unasinień buhajami rasy pc do 6586 pierwszych zabiegów unasinienia krów i jałówek. Nadal ubywa bowiem krów w gospodarstwach drobnych, z naturalnych przyczyn rezygnujących z chowu bydła mlecznego. Stale natomiast przybywa krów obejmowanych programem ochrony rasy rodzimej, z czym wiąże się, jak wiadomo, wypłacana hodowcom dotacja stanowiąca rekompensatę mleczności niższej niż u rasy polskiej holsztyńsko-fryzyskiej obydwu odmian.

Populacja bydła pc nie objęta programem ochrony, lecz programem doskonalenia rasy, również ma realne szanse utrzymania się na obszarze swojego występowania, są już bowiem obiecujące wskaźniki stopniowego powiększania się nie liczby gospodarstw hodujących krowy tej rasy, lecz obsady krów w obo-

rach objętych oceną wartości użytkowej. Tutejsi rolnicy, również młodzi hodowcy, dostrzegają, że w trudnych warunkach gospodarki górskiej niełatwo jest osiągnąć wyższą mleczność krów obydwu odmian rasy polskiej HF. Długowieczność polskich krów czerwonych natomiast wyraźnie wpływa na poprawę opłacalności chowu bydła mlecznego, gdyż zamiast dość często występującej w rasie HF konieczności zastąpienia niezacielającej się krowy cielną jałowicą, w rasie pc przeznacza się ją na – zawsze dochodową – sprzedaż hodowlaną.

Dla przyszłości rasy polskiej czerwonej niezmiernie ważne są sprzyjające jej działania organizacji służących rozwojowi hodowli.

- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka kontynuuje program hodowlany doskonalenia tej rasy, realizowany przez konsekwentną pracę selekcjonerów i specjalistów z krakowskiego Biura i Przedstawicielstwa w Zabierzowie.
- Instytut Zootechniki PIB prowadzi program ochrony zasobów genetycznych tej rasy, obejmując nim coraz większą populację krów. Instytut wykonuje również niezbędny element pracy hodowlanej, jakim jest ocena wartości hodowlanej używanych w rozrodzie buhajów. Dysponuje także zdeponowaną w Banku Materiałów Biologicznych w Balicach rezerwą genetyczną w postaci zamrożonego nasienia buhajów rasy pc w dawnym typie i zamrożonych zarodków pobranych od krów nie mających jeszcze domieszki krwi rasy Angler.
- Kluczową rolę w przebiegu prac hodowlanych w obydwu programach i w chowie bydła nie objętego żadnym z nich spełnia Małopolskie Centrum Biotechniki (MCB) w Krasnem, które poprzez inseminację wybranym przez hodowcę buhajem umożliwia osiąganie zamierzonego postępu hodowlanego w zakresie pożądaných u potomstwa cech użytkowych i pokrojowych. Według katalogu z kwietnia 2010 r. MCB oferuje nasienie 17 buhajów w programie doskonalenia rasy i 28 buhajów w programie ochrony zasobów genetycznych bydła rasy pc.

Nadrzędne dla utrzymania tej rasy znaczenie ma oczywiście chęć pozostania przy niej hodowców przekonanych o wystarczającej opłacalności jej chowu. Umacnianie tego przekonania poprzez działania przynoszące wymierne korzyści może okazać się celowe w konkretnym wspieraniu rasy nie tylko w Małopolsce, ale także wszędzie tam, gdzie jest ona w rozproszeniu nadal hodowana. Taką, mającą szansę powodzenia pomocą byłoby doprowadzenie do uzyskania certyfikatów dla markowych towarów – mleka i mięsa pochodzącego od bydła rasy pc. O pierwszorzędnej jakości skrzepu otrzymywanego z mleka od krów rasy pc wiedzą i mówią serowarowie przemysłu mleczarskiego od dawna.²

Podobnie dostrzegane są w zakładach przemysłu mięsnego i w gastronomii walory kulinarne młodej wołowiny, pochodzącej od zwierząt rasy pc. W południowej Małopolsce cenią je także wiejscy rzeźnicy i gospodynie domowe. Doprawdy, warto wszcząć starania o uzyskanie markowych znaków towarowych dla tych regionalnych produktów.

Przedstawione na wystawie zwierzęta są efektem obranego przed wielu laty dla każdej z ras celu hodowlanego. Istotne znaczenie dla uzyskanych rezultatów miało zaufanie, jakim hodowcy obdarzyli selekcjonerów prowadzących pracę hodowlaną. To ich trafne sugestie i decyzje przy wyborze buhajów do kojarzeń sprawiły, że Podhale i okoliczne ziemie mogą poszczycić się dziś materiałem hodowlanym spełniającym oczekiwania tutejszych rolników.

Osiągnięty postęp hodowlany jest zadowalający, co wyraża się przede wszystkim we wzroście wydajności mlecznej krów. Dostrzegają to też miejscowi hodowcy starszego pokolenia, mający w pamięci prymitywne na ogół bydło ziem górskich. Istotny wpływ na zaistniałą poprawę ma także coraz powszechniej obecnie stosowany należyty odchów cieląt i odpowiednie w ciągu całego roku żywienie jałówek. Ponadto,

² Przykładem przydatności mleka krów rasy pc do produkcji szlachetnych serów dojrzewających jest fakt bezpowrotnego – jak dotąd – odejścia mleczarni w Bażanowicach i Skoczowie od trwającego kilkadziesiąt lat wytwarzania (łącznie z eksportem na rynek wiedeński) ementalera i grojera, co nastąpiło wówczas, gdy na Śląsku Cieszyńskim rolnicy niemal całkowicie odeszli w latach 70. XX w. od chowu bydła czerwonego zastępując je czerwono-białym.

na dzisiejszy wizerunek pogłowia krów mlecznych – nie tylko zresztą na tych obszarach – korzystnie oddziałuje fakt, że hodowla tego bydła odbywa się w tych gospodarstwach (w coraz mniejszym stopniu małopolskich), w których nie jest ona ubocznym, lecz głównym lub jednym z podstawowych kierunków produkcji.

Dwie rasy bydła czerwono-białego

Bydło czerwono-białe hodowane jest od 100 lat na Dolnym Śląsku i Śląsku Opolskim. Wspomniana zmiana tzw. rejonizacji ras bydła w Polsce rozszerzyła z początkiem lat 70. XX w. obszar występowania tej rasy na Małopolskę. Była to rasa bydła mlecznego w typie kombinowanym, tzn. o dwukierunkowej użyteczności: dobrej mleczności i również dobrze rozwiniętych cechach mięsnych. W latach 90., w dążeniu do zwiększenia wydajności mlecznej nasilono użycie w inseminacji buhajów rasy holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej. Część hodowców jednak, nie godząc się z nowymi tendencjami, pozostała wierna dawnemu typowi bydła tej rasy. Ich starania doprowadziły do założenia oddzielnej księgi bydła zarodowego rasy polskiej czerwono-białej. Stąd obecność w hodowli dolnośląskiej, opolskiej i małopolskiej obydwu ras bydła czerwono-białego. Odzwierciedleniem tego stanu była także wystawa maruszyńska. Wśród prezentowanego tam bydła czerwono-białego wystawione zostały krowy rasy polskiej czerwono-białej, w całości objęte programem ochrony zasobów genetycznych i rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej.

Owce na wystawie w Maruszynie

Organizatorem tej części wystawy był Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Nowym Targu, którego prezesem jest Władysław Klimowski. Obecność owiec na wystawie polskiego bydła czerwonego była przykrojona do wymiaru raczej symbolicznego, jako naturalne i cenne w naszym przeświadczeniu jej uzupełnienie. Chodziło przy tym również o bardzo istotną sprawę ukazania rzeczywistej zbieżności interesu hodowców krów rasy polskiej czerwonej oraz baców i hodowców owiec w podjęciu wspólnego wysiłku dla promocji i wykorzystania szansy, jaką niesie uzyskanie unijnego certyfikatu dla oscypka,

Krowa BIKA – superczempionka wystawy ze swoim hodowcą – Janem Solarczykiem z Wróblówki

Grupa krów rasy polskiej czerwonej

Krowa rasy phf, odmiany czarno-białej

Występy góralskiego zespołu „Skalni”

a w przyszłości dla pozostałych wyrobów wytwarzanych w tradycyjnych baczach, jak bundz, bryndza, redykołka. Wszystkie bowiem certyfikowane wyroby z mleka owczego mogą zawierać dopuszczalną domieszkę mleka krowiego, ale pochodzącego jedynie od krów rasy polskiej czerwonej. Ten warunek, zapisany w certyfikacie dla oscypka, wymaga pilnie podję-

cia współpracy obydwu związków oraz samych hodowców krów i baczów.

Oby wystawa w Maruszynie stała się skutecznym impulsem do w miarę szybkiej zmiany sytuacji na halach, w wyniku której obok kierdeli owiec górskich pasłyby się krowy rasy polskiej czerwonej, a nie – jak dotąd – pstrokacizna bydlą różnej maści i ras.

Lista hodowców i wykaz krów na I Podhalańskiej Wystawie Bydła Polskiego Czerwonego Maruszyna, 29-30 maja 2010 r.

Hodowcy	Zwierzęta				Lokaty
	nr kat.	nazwa, nr rej. nazwa ojca	ocena (pkt)	kategoria	
Rasa polska czerwona					
KRZYSZTOF BARTOSZEK Maruszyna	31	LALKA PL 005133389619 G O. Oda Best DK	85	krowy w II i III laktacji	wice- czempionat
STANISŁAW BRYNCZKA Frydman	11	MALWA PL 005167043327 W O. Układ	80	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
AGNIESZKA BRZAZGOŃ Podłopień	22	BONA PL 005143193794 W O. Deks	82	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonalenia	I nagroda
MACIEJ BUŃDA Maruszyna	59	MAJKA PL 005079848270 G O. Cymbał	82	krowy w IV i V laktacji	I nagroda
PIOTR CHMIELAK Knurów	24	SARENKA PL 005197821292 W O. Furman	84	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonalenia	I nagroda
HENRYK ĆWIKLIK Łużna	12	WILGA PL 005150901979 G O. Wiatr	82	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
	60	WAŻKA PL 005094348076 W O. Ugor	82	krowy w IV i V laktacji	I nagroda
ANDRZEJ DEWERA Frydman	1	MALWA PL 005209147556 W O. Furman	82	jałowice cielne	I nagroda
Gospodarstwo Rolne WACŁAW DROŻDŻ Stróża	13	FIGA PL 005161781621 G O. Kuba	82	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
	73	WASYLKA 18 PL 005040148279 G O. Błysk	82	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
WOJCIECH GAL Mochnaczka Wyżna	14	JAWA PL 005167000818 G O. Kuba	81	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
	33	JODŁA PL 005126851499 G O. Bakcyl	82	krowy w II i III laktacji	I nagroda

I Podhalańska Wystawa Bydła Polskiego Czerwonego w Maruszynie

BOGUSŁAWA GAŁ Bańska Niżna	34	TATRA PL 005123356690 G O. Cwał	82	krowy w II i III laktacji	I nagroda
	74	TYROLA PL 005039298114 G O. Piskorz	83	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
WOJCIECH GUBAŁA Maluszyna	35	ARKA PL 005139135043 G O. Felek	84	krowy w II i III laktacji	I nagroda
ANDRZEJ i LUCYNA KALATOWIE, Krempachy	39	WIŚNIA PL 005136867824 G O. Układ	83	krowy w II i III laktacji	I nagroda
MARIA KOPEĆ Gronków	76	MALINA PL 005004373532 W O. Pan	85	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	czempionat
STANISŁAW KOZA Stróża	2	LUBA PL 005213425527 G O. Donos	83	jałowice cielne	wice- czempionat
HENRYK KULPA Słopnice	16	BLISKA PL 005180359504 G O. Cwał	83	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	wice- czempionat
	17	BORÓWKA PL 005194224553 W O. Bakcyl	81	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
JÓZEF LEJA Podczerwone	61	MIŁA PL 005072858597 W O. Cyklon	84	krowy w IV i V laktacji	czempionat
	77	MAŁA PL 005003311603 W O. Paszkot	84	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
STANISŁAW LISZKA Porąbka	3	CZEŚNIA PL 005168346847 G O. Czorsztyn	83	jałowice cielne	czempionat
	63	BIEDRONKA PL 005011802988 G O. Wicher III	83	krowy w IV i V laktacji	wice- czempionat
JAN i JADWIGA LITWINOWIE Czarna Góra	5	KLARA PL 005167400502 W O. Bakcyl	82	jałowice cielne	I nagroda
	79	CZERWONA PL 005050166010 W O. Cal	83	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
JANINA RUSNAK Bańska Wyżna	65	POCIECHA PL 005094391058 G O. Cwał	81	krowy w IV i V laktacji	I nagroda
	80	PIWONIA PL 005004220218 W O. Piskorz	82	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
STANISŁAW RYCHTARCZYK Groń	25	JAGODA PL 005079809530 G O. Felek	83	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonalenia	I nagroda
JAN SMAGA Stróża	6	ZORZA PL 005221144892 G O. Demon	81	jałowice cielne	I nagroda
	42	MEŚKA 1	82	krowy w II i III	I nagroda

		PL 005179270933 G O. Ułamek		laktacji	
PIOTR SMAGA Stróża	44	BORÓWKA PL 005170368417 W O. Prędko	84	krowy w II i III laktacji	I nagroda
	43	POZIOMKA PL 005131550080 W O. Ursaj	81	krowy w II i III laktacji	I nagroda
JAN SOLARCZYK Wróblówka	46	BIKA PL 005123574377 G O. Fjembe	86	krowy w II i III laktacji	czempionat i super- czempionat
GRZEGORZ STALMACH Zbydniów	7	MISKA PL 0052111444261 G O. Bakcyl	81	jałowice cielne	I nagroda
	81	MEWKA PL 005004389540 GRWW O. Radom	80	krowy w VI i wyższych lakta- cjach	I nagroda
JAN STASIK Mochnaczka Wyżna	82	WARKA PL 005010372680 G O. Milan	84	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	wice- czempionat
	49	ŻYŁKA PL 005094352899 G O. Kuba	83	krowy w II i III laktacji	I nagroda
FRANCISZEK STOCH Załużne	69	SABA PL 005039498514 G O. Miłek	82	krowy w IV i V laktacji	I nagroda
STANISŁAWA STRAMA Maruszyna	28	AKACJA PL 005144105277 G O. Deks	85	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonale- nia	wice- czempionat
ANTONI i CELINA SUKTOWIE Poręba	29	BAZIA PL 005220652725 W O. Słowik	84	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonale- nia	I nagroda
ANDRZEJ SZEWCZYK Gronków	83	LALKA PL 005011802346 W O. Milan	82	krowy w VI i wyż- szych laktacjach	I nagroda
TADEUSZ SZYMUSIAK Załużne	30	WIŚNIA PL 005116565450 W O. Vest Andy DK	85	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu doskonale- nia	czempionat
ANDRZEJ ZAGATA Gronków	19	KALINA PL 005148859725 W O. Układ	81	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	I nagroda
MARIA ZDYBAŁ Tarnawa	20	POZIOMKA PL 005149447662 G O. Bakcyl	83	krowy pierwiastki po ojcach z pro- gramu ochrony	czempionat
	71	POLA PL 005094189754 G O. Celnik	81	krowy w IV i V laktacji	I nagroda
ANNA ZUBEK Suche	57	SPIŻANA PL 005079810240 W O. Felek	81	krowy w II i III laktacji	I nagroda
Rasa polska czerwono-biała					
PAWEŁ BUŁA Morawczyzna	85	ŁATKA PL 005004220034 W O. Corus	83	krowa w IX lakta- cji	wice- czempionat

I Podhalańska Wystawa Bydła Polskiego Czerwonego w Maruszynie

STANISŁAW KOZA Stróža	86	BRZOZA PL 005011725584 G O. Fernando	83	krowa w X laktacji	czempionat
FRANCISZEK PLEWA Harkłowa	89	BIAŁA PL 005150448054 G O. Rombas	80	krowa w II laktacji	I nagroda
JÓZEF TRZOP Łapszanka	105	MIRA PL 005055263462 W O. Metody	81	krowa w V laktacji	I nagroda
STANISŁAW ZAJĄC Dział	91	KWIATULA PL 005003310033 W O. Rezon	80	krowa w VII laktacji	I nagroda
Rasa polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany czerwono-białej					
PAWEŁ BUŁA Morawczyzna	93	KALINA PL 005142136372 G O. Asretix	83	krowa w II laktacji	wice- czempionat
JAN DZIADKOWIEC Groń	106	BRZEZULA PL 005004376564 W O. Sofix	82	krowa w IV laktacji	I nagroda
	95	BAZIA PL 005158786813 W O. Rydyzik	81	pierwiastka	I nagroda
WIESŁAW IWULSKI Ludźmierz	98	KORA PL 005079965083 G O. Starlight DE	82	krowa w II laktacji	I nagroda
STEFAN LICHOSYT Jabłonka	100	ROSIANA PL 005174530582 G O. Fako	81	krowa w II laktacji	I nagroda
MARIAN SOŁTYS Łapszanka	101	FIJOŁKA PL 005213719657 G O. Chaber	80	pierwiastka	I nagroda
STANISŁAW ZAJĄC Dział	104	JODEŁA PL 005111439947 W O. Fak	85	krowa w III laktacji	czempionat

**Lista hodowców i wykaz owiec na
I Podhalańskiej Wystawie Bydła Polskiego Czerwonego
Maruszyna, 29-30 maja 2010 r.**

Komisja oceniająca w składzie:

JAN JANCZY – przewodniczący, DOROTA KULIŚ – asystentka

Rasa polska owca górska: maciorki; hodowca – STANISŁAW MARUSARZ, Skrzypne, ul. Kościelna 14

Nr kat. 1, PL 100011000010 – 10,0 pkt – championka

Nr kat. 3, PL 100011000102 – 9,0 pkt – I lokata

Nr kat. 4, PL 100011000157 – 9,5 pkt – I lokata

Rasa polska owca górska, odmiana barwna: maciorki; hodowca – JAN ANTOŁ, Bańska Niżna, ul. Papieska 70

Nr kat. 7, PL 100013275140 – 9,0 pkt – I lokata

Nr kat. 8, PL 100013275485 – 10,0 pkt – czempionka

Nr kat. 9, PL 100005295453 – 9,0 pkt – I lokata

Polska owca górská – maciorki

Maciorki owcy górskiej, odmiany barwnej

Rasa cakiel podhalański: maciorki; hodowca – STANISŁAW PAWLIKOWSKI, Bańska Niżna, ul. Papieska 138

Nr kat. 13, PL 100012077042 – 9,5 pkt – I lokata

Nr kat. 14, PL 100012077165 – 10,0 pkt – czempionka

Nr kat. 15, PL 100012077158 – 9,0 pkt – I lokata

Rasa polska owca górską: tryki; hodowca – JAN ZALIŃSKI, Bańska Niżna, ul. Szlak Papieski 109

Nr kat. 5, PL 100008274998 – 9,0 pkt – I lokata

Nr kat. 6, PL 100006424937 – 10,0 pkt – czempion

Rasa polska owca górską, odmiana barwna: tryki; hodowca – STANISŁAW BUKOWSKI, Maruszyna, ul. Św. Stanisława Kostki 99

Nr kat. 10, PL 100016351216 – 10,0 pkt – czempion

Nr kat. 11, PL 100016350417 – 9,5 pkt – I lokata

Rasa cakiel podhalański: tryki; hodowca – STANISŁAW PAWLIKOWSKI, Bańska Niżna, ul. Papieska 138

Nr kat. 16, PL 100012076496 – 10,0 pkt – czempion

Nr kat. 17, PL 100012076502 – 9,0 pkt – I lokata

Komisja stwierdziła bardzo dobre przygotowanie prezentowanych maciorek i tryków.

Cakiel podhalański – maciorka

Fot. w artykule: S. Peciak

The article contains photographs from the First Podhale Exhibition of Polish Red Cattle in Maruszyna